

PRZYJACIEL SZKOŁY ¹⁰

DWUTYGODNIK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

WYDAWCA I REDAKTOR
LEONARD BORKOWSKI

ROCZNIK XI

Biblioteka Jagiellońska

1002388220

TREŚĆ JEDENASTEGO ROCZNIKA.

ARTYKUŁY.

Balcer St. W poszukiwaniu metody rodzimej (13)	441
Bandura L. Rola czasopisma w życiu nauczyciela (1-2)	19
— Szkoła pracy w ujęciu Kerschensteinera (9)	282
— „Przylądek dobrej nadziei” (12)	401
Bieda W. Jak wyrabiam samodzielność u dzieci w nauce i wychowaniu (16)	542
Borkowski L. Słowo wstępne (1-2)	7
Brzoza J. Wobec reformy kształcenia nauczycieli (12)	383
— O zadaniach pedagogiki porównawczej (20)	660
Bukowski A. O kształceniu się nauczycieli (14)	462
Choma W. Współpraca wychowawcza szkoły z domem (1-2)	34
— Zajęcia „ciche” (6)	177
Chrzanowski B. Słowo wstępne (1-2)	1
— Tadeusz Kościuszko a „powszechna edukacja” (17, 18, 19)	555, 592, 619
Cwenar St. Granice rozwijania pobudliwości uczuciowej dziecka (1-2)	25
Czarnecki J. Współczesne poglądy na myślenie dzieci (15)	491
Czarnecka St. Bruljon jako dokument (1-2)	45
— Z psychologii młodzieży żeńskiej (5)	158
Fietz J. Otwórzmy szerzej podwoje szkoły dla rodziców (1-2)	33
Friedmanówna A. Dyktanda (8)	255
Dr. Frycz St. Jak należy opracowywać streszczenia dzieł? (12)	390
— Na Międzynarodowy Dzień Oszczędności (16)	537
— Na święto niepodległości (17)	564
Gawrych F. Przeciwno robotom ręcznym w szkołach niżej zorganizowanych (6)	183
Gdula J. Sześć tygodni przygotowawczych (14)	479
Gogolewski R. Jak zapobiegać błędom ortograficznym na terenie szkolnym? (8)	252
Gózdziol F. Seminarzysta w szkole powszechnej (12)	388
Gryn Z. Szkoła powszechna a zbieranie ziół leczniczych (7, 11)	227, 363
— Albumy i kroniki a nauczanie łączne w szkole powsz. (19)	644
Gugulski Ks. Zabawa — lekcja — twórczość (1-2)	28
Ikert B. Kryzys moralny a szkoła (1-2)	17
— Nauczanie syntetyzujące czyli łączne (18)	607
Jaxa-Bykowski L. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość w pracy wychowawczej (1-2)	8
Jobke A. Poezja w szkole powszechnej (7)	219
J. W. O. Instytut międzynarodowej pedagogiki w Moguncji (9)	287
— Pedagogika europejska a Japończycy (9)	291
Kaczyński L. Praca ręczna w szkole ogólnokształcącej jako czynnik odrodzenia sztuki ludowej (15)	506
Kaleta I. W sprawie „nowego systemu wychowawczego” (11)	373
Kamiński St. Typowe nachylenie psychiczne chłopców (5)	163
— Nauczanie najnowszych dziejów Polski w szkole powsz. (11)	357
Dr. Klęsk A. Hodowla roślin jako czynnik pedagogiczny (1-2)	13
— Jak dzieci zapatrują się na swoje zdrowie? (8)	248
— Lekarz szkolny a zdrowie dzieci (13)	439
— Pesymizm a szkoła (20)	658

Koza L. Rola historii w programie szkolnym Dewey'a (1-2)	63
Kozłowski W. M. Postulaty szkolnictwa polskiego (4)	124
Króliński K. Szkoła a radio (1-2)	36
Dr. Kuchta J. Psychologiczne podstawy nowych programów (18)	600
Dr. Kulański F. O klasyfikacji młodzieży w szkole powsz. (10)	320
— O nauce śpiewu w szkole powsz. słów kilkoro (15)	503
— O inteligencji (20)	651
K. N. i A. S. O metodzie Owidjusza Decroly (19)	633
Lam W. O programowe zwalczanie analfabetyzmu w zakresie nauk plastycznych (14)	470
Laskowski W. Znajomość terenu pracy (1-2)	52
Lewandowicz J. Z działalności miejskiego laboratorium psychologicznego w Poznaniu (3)	93
Lewandowski H. Szkolnictwo polskie w Niemczech (9)	293
Makosińska J. Teatr, Żeromski i nauczycielstwo (7)	209
Marchewka E. Słownik ortograficzny (8)	257
Melchertówna J. Jak wychowują gdzie indziej (16)	550
Menzel J. Stanowisko samorządu terytorjalnego wobec potrzeb szkolnictwa powszechnego (1-2)	21
Milenkiewicz J. O system wychowawczy w szkole polskiej (1-2)	23
Dr. Mirski J. Postulaty wychowania współczesnego (1-2)	11
Mitula M. Monografia ucznia szkolnego (10)	305
— Samodzielna praca ucznia przy nauce czytania (14)	474
Muchówna L. Przez słońce i kwiaty do wydajnej pracy czyli jak spędzić wakacje? (12)	379
M. Kongres pedagogiczny w Nicei (18)	616
Dr. Namysł J. Słowo wstępne (1-2)	2
Nowaczyk St. Uwagi o roli historii w realizowaniu wychowania państwowego (1-2)	60
— Nauczanie przez zabawy (13)	432
Ochowiak St. Kilka uwag na temat języka polskiego (8)	265
Dr. Opatrny J. Hołd pracy i zasługom śp. J. Kerschensteinera (9)	273
— O nowe wartości w nauczaniu historii (11)	345
Dr. Papée St. Pożegnanie Or-Ota (1-2)	14
— O Kazimierzu Tetmajerze (5)	145
Pawłowski F. i Warczak A. O skali głosu dzieci szkół powsz. (15)	496
Pilawski L. Szkoła na usługach idei ochrony przyrody (1-2)	41
— Encyklopedia z wycinków gazet (6)	186
Prószyński Z. Rytmiczność u dzieci a nauczanie (15)	511
Pamięci bohaterskiej młodości [pułk. Lisa-Kuli] (16)	523
Projekt ustawy o ustroju szkolnictwa (3)	81
Racinowski S. Czem jest stopień (1-2)	47
Reemigrant. Po tamtej stronie (20)	654
Ryszkowska H. Uczmy radości życia (1-2)	16
Stecka M. Szkoły przygotowania zawodowego we Włoszech (9)	289
Sobolewski J. Wartość wychowawcza pracy ręcznej w szkole (1-2, 3) 39, ...	107
— Roboty ręczne a pisanki wielkanocne (6)	193
— Szkoła polska a wychodźstwo polskie (18)	587
Sokołowski J. W sprawie klasyfikacji uczniów (10)	324
— O samokształceniu nauczycieli przez sekcje pedagogiczne (14)	459
— Nauczanie łączne w teorii i w praktyce (19)	628
Steliga W. Rozmaitość uzdolnień u dzieci (1-2)	27
Stein I. Przyjaciel szkoły (1-2)	4
Szpunar J. Cud uśmiechniętego oblicza (5)	170
— Odkłon nauczyciela (14)	477
Świątek St. Struktura dziecka na progu szkoły (14)	467
Świdwiński St. Aktualizacja w nauczaniu literatury (7)	224

Tomaszewski J. Na marginesie okolicznościowych przemówień podczas obchodów szkolnych (6)	190
Turoś W. O nowy system wychowawczy (5)	155
— Uwagi na temat ćwiczeń stylistycznych w szkole powsz. (8)	241
Türschmid E. Aktualne zagadnienia wychowawcze (16, 17)	525
Dr. Tyne St. Lekcje o wszystkim (1-2)	49
Dr. Tynelski St. W sprawie ustroju szkolnego (4)	113
Urbański A. U podstaw wychowania gospodarczego (1-2)	37
— Na marginesie drugiego powszechnego spisu ludności (5)	149
— Nauka o przyrodzie a ochrona przyrody (11)	360
— Szablon czy swoboda (13)	427
— Czy szkoła powszechna spełni zadanie, wynikające z ustawy o szkolnictwie? (14)	465
Wachowski J. Kwestja seksualna w wychowaniu (12)	396
Wiacek St. Kilka uwag z dziedziny wypracowań piśmiennych (1-2)	54
— Z dziedziny ćwiczeń językowych w szkole (8)	245
Wojciechowski J. Polski robotnik o polskiej szkole (12)	391
Wytrząsek B. Szkoła a gwara ludowa (8)	250
Zawiliński R. Jakiego ustroju szkolnego dziś potrzebujemy? (4)	119
Żugaj J. Dziecięce więzienia (10)	328
Żurowski A. Znaczenie badań psychologicznych w szkole powsz. (3, 4) 99	128

LEKCJE.

Batorowicz L. Przydawka (8)	260
Flisak J. Lekcja gimnastyki dziecięcej w formie zabawowej (3)	105
Grochowska A. Lekcja rachunków w klasie III, oparta na nauczaniu łącznym (10)	337
Hanas F. Siła odśrodkowa (1-2)	69
Jagodziński M. Wiersz <i>Stary Rybak</i> (7)	230
Ławida A. Wypracowanie pisemne w oddziale III (8)	262
Mścisz M. Pierwsza lekcja nauki o horyzoncie (1-2)	64
— Wody stojące (11)	368
— Widnokrąg. Strony świata (13)	444
Nowaczyk St. „Nasza miejscowość” (12)	394
Racinowski S. Części szóste (4)	135
Rybicki M. Przygotowanie owadów do zimy (14)	483
Szlandrowicz R. Dodawanie z przekroczeniem dziesiątki w zakresie liczb do 20 (1-2)	67
— Jedna godzina lekcyjna matematyki (17)	577
Ks. Szukalski J. O pielgrzymkach (19)	638
X. Lekcja śpiewu (15)	514

UWAGI DYSKUSYJNE.

Gawrońska H. Seminarja dwutypowe (5)	172
Heising R. Uwagi o lekcji śpiewu kol. X. (15)	515
Krawczyk St. i Szurek J. W sprawie przekroczenia dziesiątki (4)	138
Ks. dr. Mazurkiewicz K. „Kwestja seksualna w wychowaniu” (Odpowiedź autora) (13)	453
Mm. W odpowiedzi p. Turośowi (11)	377
Mścisz M. Odpowiedź na „Uwagi dyskusyjne” p. Zdrila (6)	200
Neapolitański S. i Far W. Dodawanie z przekroczeniem dziesiątki (6)	201
Steliga W. W sprawie seminarjów dwutypowych (11)	378
Śmigieński M. Kto ma rację? (11)	377
Wachowski J. Replika recenzenta (13)	455
Zdril G. Lekcja: Podziałka (6)	199

JĘZYK OJCZYSTY.

† Kryński A. A. Przymiotniki do nazw miejscowości (1-2)	60
Passendorfer A. Pozwólcie, Panowie... (1-2)	59
† Zawiliński R. Jąko Kolumba (1-2)	57

NOWE KSIĄŻKI.

(Sprawozdania, oceny, uwagi.)

Auffray A. Pedagogia świętego. (St. Czarnecka) (19)	649
Dr. Battaglia R. Dobrobyt społeczeństwa a wychowanie (R.) (20)	677
Berkanówna K. Tak mi ciężko. (J. Makosińska) (19)	650
Bystroń J. Szkoła i społeczeństwo. (R.) (12)	415
— Socjologia (R.) (12)	415
Czerwiński St. O nowy ideał wychowawczy (R.) (12)	413
Dr. Decroly i Mlle Monchamps. Gry wychowawcze (St. Nowaczyk) (12)	413
Fanciulli J. Czar dziecięctwa. (St. Nowaczyk) (1-2)	75
Gardzielówna M. Ćwiczenia ortograficzne (K. Króliński) (1-2)	77
Grodowska St. Materiały i plany do nauki syntetycznej w pierwszym roku nauczania. (J. Sokołowski) (18)	614
Gustowski L. Od Warszawy do Sahary (Cz.) (12)	414
Hessen S. Podstawy pedagogiki (S. Racinowski) (1-2)	71
Hławiczka K. 75 polskich pieśni marszowych (R.) (15)	516
Hoffmann. Die gegenwärtige Krise in der Schulreform (J. Brzoza) (12)	416
Ikert B. Oj dana (A. K. Feilhauer) (14)	488
Dr. Jeżewski M. Nauczanie fizyki (F. Hanas) (19)	646
Kerschensteiner J. Charakter, jego pojęcie i wychowanie (J. Brzoza) (12)	409
Kraków w XIX w. (J. W. O.) (12)	411
Kudelka B. Źródła odrodzenia (Dr. St. Frycz) (12)	410
Kubski B., Kotarbiński M., Szelburg-Zarembina E. Elementarz i Wyjaśnienia do elementarza (J. Gdula) (19)	648
Lewandowski H. Szkolnictwo polskie w Niemczech i Prusach Wschodnich (Wiarus) (9)	297
Lipiński W. Walka zbrojna o niepodległość Polski 1905—1918 (St. N.) (17)	580
Litt Th. Möglichkeiten und Grenzen der Pädagogik (St. W.) (12)	416
Ks. dr. Mazurkiewicz K. Kwestja seksualna w wychowaniu (R.) (1-2) (12)	396
Meinhof W. Die Bildgestaltung des Kindes (lb) (12)	417
Mirski J. Plan jenański jako szkoła wspólnoty (St. Nowaczyk) (12)	408
Nowowiejski F. 12 kanonów polskich na chór 4-głosowy (R. Heising) (15)	517
Or-Ot. Abecadło wolnych dzieci (R.) (1-2)	77
Projekty budynków szkół powszechnych (M.) (12)	407
Rocznik Wołyński (J. W. O.) (12)	415
Rusiecki A. M. i Zarzecki A. Matematyka na oddz. IV (S. Neapolitański) (1-2)	73
— Matematyka na oddz. V (F. Hanas) (14)	487
Russel B. O wychowaniu (St. Nowaczyk) (13)	452
Rzepecka Z. W służbie dobra i prawdy (M. N.) (12)	415
Stern E. Jugendpsychologie (bk.) (12)	417
Szafer Wł. Niszczenie przyrody pod hasłem użytkowania roślin leczniczych (R.) (11)	367
Tomanek L. Ignacy Łukasiewicz, twórca przemysłu naftowego w Polsce, wielki inicjator — wielki jałmużnik (R.) (17)	581
Uniwersytet w książce (J. Kostrzewski) (20)	668
Weber E. Lebendiges Papier (lb.) (12)	417
Weryho-Radziwiłłowiczowa. Metoda wychowania przedszkolnego (S. Barbara Zulińska) (1-2)	77

WYCINKI.

B. K. O pracę mózgów (12)	420
Grubiński W. Potęga słowa (8)	267
Grzymała-Siedlecki A. Dla dobra i radości każdego Polaka (12)	422
— Co czytać, by się z czytania nauczyć prawdziwego języka polskiego? (20)	672
— Szóste wydanie <i>Co i jak czytać?</i> (20)	674
Hulka-Laskowski P. Kto i kiedy? (12)	418
M. W. „Nasza walka o szkołę polską” (17)	583
Pauszerówna G. Antologia poetów. (12)	424
Rz. St. Ekonomika i szkoła (20)	676
Sieroszewski W. Odblaski przeszłości w języku polskim (8)	270
X. Jak bieda, to... do czytania (1-2)	80
Wyspiański a wychowanie młodzieży dzisiejszej (17)	585
Z. Z. Dom i szkoła (1-2)	78

SPRAWY SZKOLNE ZAGRANICĄ.

Magiera J. Poznajmy polskie dziecko (1-2)	31
mg. Nauczycielstwo a opieka nad dziećmi w cudzej opiece (10)	335
— Szkoła czeska w Polsce (10)	335
— Czeskosłowacka szkoła w Urugwaju (10)	336
— Szkoła białoruska (10)	336
— Świat niewidomych (10)	337
Kształcenie nauczycieli w Hiszpanji (9)	304

RÓŻNE.

Motto Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Nr. 1-2.	
Aforyzmy (1-2, 5, 11, 17, 18)	10, 48, 157, 356, 570, 606
Brzoza J. Niemiecka propaganda pedagogiki światowej (9)	301
I. K. C. 1161.000 dzieci polskich na obczyźnie (9)	304
K. Fundusz Pomocy Szkolnictwu Polskiemu Zagranicą (3)	111
— Kongres Międzynarod. Ligi Nowego Wychowania w Nicei (9)	300
— Wycieczka do Włoch i Sycylii (3)	111
Króliński K. Kto miał rację? (5)	174
Kursy pedagogiczne dla obcokrajowców (9)	304
m. st. Mikrofon jako nauczyciel poprawnej wymowy (8)	266
Nasi Współpracownicy: Zeszyt pamiątkowy (1-2, 3, 4, 5, 7)	110, 142, 173, 233
Nowości wydawnicze (3, 4, 6, 12, 14, 20)	112, 143, 204, 426, 489, 679
K. „Pomoc Koleżeńską” (3)	111
Przegląd czasopism (5, 7, 9, 10, 15, 16, 20)	175, 234, 302, 340, 517, 553
K. Radio i bezrobocie a oświata dorosłych (9)	298
Szafranówna H. Co robią nasze drużyny harcerskie? (5)	174
Szkolna Liga Przyjaciół Zwierząt (13, 15)	456
To nie jest ogłoszenie (20)	671
Tymczasowy statut „Szkolnej Ligi Przyjaciół Zwierząt” (13)	457

